

**100 JAAR AANWEZIGHEID VAN DE
DOCHTERS DER LIEFDE IN OOSTENDE
1895-1995**

door Jeannot VANHOENACKERS
dochter der Liefde

A. STICHTING

Mevrouw Zoë CARBON-GODDYN, toebehorend aan één van de meest achtbare families van Oostende, wilde, naar het verlangen uitgedrukt door haar nicht juffrouw DEVAUX, wiens erfgename zij was, om de armen en ziekenzorg in de stad waar te nemen, zich de medewerking van de Dochters der Liefde verzekeren.

In de loop van 1895 werd een overeenkomst gesloten met de Dochters der Liefde; ze verbond zich een kapitaal te storten (60.000 Fr), waarvan de interesten moesten dienen voor het onderhoud van drie Dochters der Liefde. Ze nam ook op zich al de bijkomende onkosten, o.a. meubilering, linnen, verbouwing, enz. Een voorlopige woonst werd aan de Dochters der Liefde bezorgd in afwachting dat de Voorzienigheid hun een andere toewees....

Op maandag 8 april 1895 kwamen de drie eerste Dochters der Liefde aan, in een huurwoning, in de Kapucijnenstraat, 14 te Oostende. Het waren : Zr. Alida DE STOOP (Zr Servante)
Zr. Flavie DE MEESE (Zr Vincent)
Zr. Agnes MICHIELS (Zr Louise)

Het huis zou de naam dragen : Sint Vincentius-dispensarium.

B. WERKEN - GEBEURTENISSEN 1895-1914

April 1895

Er werd overgegaan tot het "armenbezoek" in de wijken.

October 1895

Een nieuwe zuster werd aangeworven onder dezelfde voorwaarden als de drie andere Dochters der Liefde.

November 1895

De "soepbedeling" komt tot stand, die kon bestaan door enkele giften en door de verkoop van "bonnetjes". Sedert dien werd de 4de zuster de keukenzuster, die dit werk onder haar hoede nam.

September 1896

Zr. DE STOOP werd vervangen door Zr. Romania DELVOYE.

October 1896

Naast het druk bezocht dispensarium, begon men met de "ziekenzorg aan huis" - met bezoeken tussen 15 en 20 u.

Juni 1897

Zr. DE MEESE werd gevraagd om 20 zieke kinderen van het Sanatorium Delcroix, toen gelegen in de Sportstraat, te verzorgen. Dit werk zal voortaan een heel afzonderlijk werk worden. De inwoning van de Zusters aldaar kwam tot stand in 1899.

15 juni 1899

De huidige woonst van de Dochters der Liefde, Langestraat, 83 werd door mevrouw Zoë CARBON-GODDYN aangekocht voor 58.000 Fr en verder ingericht voor de communiteit. De verhuis gaf de Dochters der Liefde de gelegenheid tot nieuw apostolaat en ruimere dienstbaarheid.

Ondertussen werden de zusters talrijker. Zr. Guillemine CUPERS (Zr. Charlotte), kwam Zr. DE MEESE vervangen voor het armenbezoek en het dispensarium.

September - oktober 1899

Zr. Jeanne MELIS (Zr. Pauline) en Zr. Marie HOLSTER (Zr. Antoinette) komen toe.

September 1899

Op aanvraag van E.H. Deken DECANNIERE, solliciteerde de Marine Aalmoezenier, Pastoor PIJPE, bij de Dochters der Liefde, om het in duigen vallend werk "La Germaine" (vooraf beheerd door de Arme Klaren, wonende in de Maria-Hofstraat, vervolgens door de Zusters van de H. Jozef en de juffrouwen SCHOONJANS) over te nemen en er zich mee te gelasten.

Twee Dochters der Liefde, met "brévet ménager" kwamen om zich met de huishoudschool en de werkplaats bezig te houden, die tot doel had de "vissersmeisjes" op te voeden tot volwaardige huisvrouwen.

15 oktober 1899

In de toenmalige bijgebouwen van het huis, werd de opening gehouden van de, in de volksmond genoemde, "Kokschool". Een patronaat, dat 's zondags verzet en ontspanning bood aan de vissersmeisjes en de jeugd uit de buurt, werd gecreëerd. Het kreeg weldra de naam "les Germaines".

1900

Om te voorzien in de uitgaven van het dispensarium, heeft mevrouw Zoë CARBON-GODDYN, bij de Communiteit, 10.000 Fr gedeponneerd, waarvan de intresten moeten dienen om een gediensstige geneesheer aan te werven, die drie gratis raadplegingen per week wilde houden.

Verder werd het werk staande gehouden door menige liefdadige giften.

Gedurende het seizoen werd er in de St Jozefskerk en in de SS Petrus en Pauluskerk door de Dochters der Liefde een omhaling gehouden ten voordele van de armen en zieken. Er werd ook, voor

het zelfde doel, een liefdadigheidssermoen gehouden bij de Paters Dominikanen.

1903

Er werd begonnen met de bouw van de gesubsidieerde huishoudschool, gelegen tussen het woonhuis van de Dochters der Liefde en het gehuurd huis in de Cirkelstraat waar het dispensarium nu onderdak had. De bouw werd bekostigd door dhr. Paul CARBON, zoon van mevrouw Zoë CARBON-GODDYN, voor de som van 10.865,50 Fr.

1904

Het werk van de Arme Kerken, bestuurd door mevr. Zoë CARBON-GODDYN, kwam bij haar afsterven (1904) in handen van de Dochters van Liefde. Dit werk had tot doel kerkgewaden, linnen en gewijde vazen te bezorgen aan minder begoede parochies en de missionarissen aan kerkbenodigdheden te helpen. Om de week kwam een aantal dames bijeen om een manuele of materiële medewerking te verlenen en per gelegenheid ook financiële hulp. Dit werk hield tot W.O. II stand.

1905

Op aanvraag van dhr. Paul CARBON trok Pastoor PIJPE zich uit het werk "La Germaine" terug. Dhr. CARBON gelaste zich de school ter harte te nemen en ze voortaan financieel bij te staan voor de 3/5 van de uitgaven, t.t.z. : vernieuwingen, onkosten en materiaal. De overige 2/5 werd door de Staat aangevuld.

1905

In aandenken aan zijn moeder betaalt dhr Paul CARBON de 3de Zuster der Armen. Mevr. CARBON had speciaal de parochie Sint Antonius van de Vuurtorenwijk behartigd voor dewelke zij kerk en scholen had laten bouwen. De zuster nam op die parochie armenbezoek en thuisverzorging waar.

1906

De Mariale beweging "Kinderen van Maria" kwam tot stand. Tot op vandaag komen de nu nog geassocieerde leden, ongeveer een twintigtal, in vriendenkring bijeen, waar de gebedstone niet wordt vergeten !

1895-1914

Het was voor Oostende volop de periode van "la belle époque" met het schrijnend contrast van uitbundige luxe en weelde bij de vele bezoekers van de Europese aristocratie...en het erbarmelijk lot van de vissersbevolking, dupe van grillige seizoenen en een beroep zonder verzekerde welvaart.

Het visserskwartier en de aanpalende havensteegjes, met mufte kamertjes en verlaten zieken, waar ongekende ellende en armoede heersten, waren het geliefkoosd domein van de Dochters der Liefde. De Langestraat met zijn vele diensten, de Cirkelstraat met zijn dispensarium, waren een baken waar iedere arme, minbedeelde of zoekende mens, uit gelijk welke uithoek van de stad, ten alle ure van dag en nacht, met zijn nood terecht kon, en welkom was !!!

Het reeds ingeburgerd silhouet met de "cornette" van de Dochters der Liefde was alom gekend geraakt en kreeg de naam van de "Grijze Zusters", zinspelend op de grijs-blauwe kledij. In het sappig Oostends dialect, kon iedereen, toenterijd, oud en jong uit de achterbuurten en steegjes..op de trap...op de vismarkt...langs de kaaie....de "me-seûrs" van de "gri-ieze nunn'n", zonder moeite thuiswijken.....

C. 1914 - 1940

8 april 1915

Op deze datum had de eigenares van nr. 87, Langestraat, juffrouw HUYGE, in haar testament gestipuleerd dat haar woonst moest verkocht worden, voor 20.000 Fr aan de Dochters der Liefde en gebruikt worden voor goede werken. Het huis werd met fondsen gelegateerd aan E.H. Deken CAMERLINCK, op voorwaarde dat er twee weesjes "Pro Deo" werden opgevoed. Hij werd er eveneens mee belast een jaardienst te houden.

Over het huis kon slechts in 1919 beschikt worden.

23 oktober 1915

Zr. DELVOYE ging in de Vrede van de Heer heen, nadat zij de 9 eerste oorlogsweesjes had aangenomen - 6 meisjes en 3 jongens. Het waren de eerste kinderen van het weeshuis Sinte Martha. De bevolking van het weeshuis liep, gedurende de oorlog, rap op tot 68. Men huisde in enge omstandigheden in het huis van de Dochters der Liefde. 's Avonds sliep men in de kelders wegens plaatsgebrek en oorlogsgevaar.

In die tijd van algemene beperking was het gewaagd zo'n caritatief werk aan te vatten ! De ravitaillering - het voedsel - kledij - verwarming - was in die tijd uiterst problematisch. Om aan het nodige te geraken waren er strategische plannen nodig. Zr. MICHIELS, de legendarische Zr. Louise, wist er alles over te vertellen. In weer en wind, bij vrieskou en storm, oorlogsgevaar en uitgangsverbod trotserend, trok zij met haar karretje naar de fabriek van Zandvoorde. Tussen de afgedankte cokes waren er altijd "sintels", die ze rapen kon om de stookvoorraad bij de weesjes aan te vullen. Geen moeite was te veel voor haar lievelingen...ze zouden het warm hebben !

Na de wapenstilstand

De 11 jongetjes van het huis werden geplaatst in het weeshuis Sint Vincentius Ferrier te Oostende.

1919

De meisjes betrokken de woonst van juffrouw HUYGE, welke door haar zelf werd ingericht. Het kon 50 kinderen huizen. Het werd verbonden met het huis van de Dochters der Liefde door een gang gemaakt, achter het omsloten huis, tussen de twee woonsten.

In hetzelfde jaar hernam dhr. Paul CARBON zijn gift van 20.000 Fr aan de Gemeente voor het salaris van de Zuster die op de parochie van Sint Antonius het armen- en ziekenbezoek waarnam.

Het dispensarium bleef een van de voornaamste werken, was goed uitgerust en weldadig voor gans de stad. Elke dag waren er in het

dispensarium een 70-tal verzorgingen, zonder de verzorgingen aan huis te rekenen.

Drie geneesheren verschaften raadplegingen en een oogspecialist kwam om de week, de donderdag, tussen 7 en 8 uur 's morgens.

De oorlog was voorbij

Maar het hele werk van de kinderopvang bleef zonder vast inkomen. De Gravin Douarière Louis DE HEMPTINNE (1865-1957), die regelmatig te Oostende vertoefde kwam op de vooravond van een Sinterklaasfeest de weeskinderen begiftigen met snoep- en speelgoed. De edele dame werd op de hoogte gebracht van de bestaande financiële moeilijkheden. Het duurde niet lang of ze verzamelde fondsen, zorgde voor materiële verbeteringen, voorzag in de kledij van de kinderen. Kortom, in weinig tijd nam ze dit caritatief werk ter harte en maakte van het huis, door toedoen en medewerking van de Dochters der Liefde, een kinder-te-huis. Het werd l'Abri Marie Elisabeth genoemd.

De kinderen liepen school in de Sint Sebastiaanstraat.

Reeds lang wensten de Dochters der Liefde het huis van hun gebuur in de Cirkelstraat te bezitten, maar de prijs ervoor liep te hoog op. In moeilijkheden geraakt ten gevolge van de oorlog kwam de eigenaar zelf zijn huis te koop aanbieden voor de som van 15.000 Fr. De Zusters aanvaardden de voorwaarden van het aanbod. Maar acht dagen later kwamen twee bejaarde juffrouwen voorstellen om de som van het huis te betalen op voorwaarde dat ze beiden "kost en inwoon" zouden krijgen tot aan hun dood. Na acht dagen stierf één van de juffrouwen. De tweede werd op het verdiep van het dispensarium gehuisvest. Eén van de oudste meisjes uit het kindertehuis kwam des nachts bij haar logeren.

Juni 1921

De beweging van de "Christene Moeders" komt tot stand. Ieder maandagnamiddag kwamen zij bijeen, gevolgd door een gebedstonde in de kapel van de Dochters der Liefde.

Rond die zelfde periode kwamen de oudsten van het kindertehuis bijeen voor een "studiekring".

Na 25 jaar aanwezigheid der Dochters van Liefde te Oostende luidde de balans :

- op het atelier waren er 86 meisjes werkzaam
- de Vrije Huishoudschool voor vissersmeisjes telde honderd en meer leerlingen
- Het patronaat "Les Germaines" telde 170 leden
- De "Kinderen van Maria" kende een 20-tal leden
- Het kindertehuis herbergde 25 kinderen
- Er waren 15 "Christene Moeders".

1928

De Huishoudschool wordt herbouwd naar de normen en de eisen van de tijd. Alles wordt begiftigd door dhr. Paul CARBON. Een gedenkplaat ter herinnering aan hun weldoener werd door de Ste Germanaschool opgericht in de gangen van het schoolcomplex. Het is een blijvend aandenken aan zijn liefdadigheid voor dit opvoedkundig werk dat hij heel zijn leven behartigd heeft "God ter ere !

De Oostendse jeugd ten bate !"

10 april 1932

Vijf Dochters der Liefde verlaten de Langestraat om zich voortaan te vestigen op de Visserskaai, om de aanpalende Lagere Meisjesschool, gelegen op het Vissersplein, aan dewelke reeds enkele klaszusters verbonden waren, volledig over te nemen. Het wordt de "Vincentius Lagere Meisjesschool".

De meisjes van het kindertehuis - althans de jongsten uit de groep - krijgen er voortaan onderwijs.

Langs de Visserskaai kwam een kinderoord tot stand met een kribbe "dag- en nachtverblijf".

1934

Afsterven van juffrouw Amelie JEAN (genoemd Emilie).

1935

De Sinte Germanaschool uit de Cirkelstraat wordt "De Vrije Huishoudschool" met drie professionele leerjaren.

1936

Juffrouw Amelie JEAN begiftigde in haar testament de Dekenij met een huis. Het wordt een "Opvang Tehuis" tot "Bescherming van het Jonge Meisje". Door bepaalde omstandigheden komt het tot stand in de Kapucijnenstraat, 5. Het werk wordt toevertrouwd aan de Dochters der Liefde. Geleidelijk verviel de opvang en dames en juffrouwen kwamen er zich vestigen. Het werd Home "Emilie Jean".

In de loop van de jaren 80 wordt de Home verplaatst naar een nieuwbouw in de Langestraat, 81. Geleidelijk aan onttrokken de Dochters der Liefde zich voor hulp- en dienstbetoon wanneer de Home werd beheerd door lekenpersoneel.

In de loop van 1993 kwam "Home Castel" in handen van de Christelijke Mutualiteiten.

1937

Bouw van de voorkant van het kindertehuis, Langestraat, 87. Het huis wordt van meer comfort voorzien.

1939

Afsterven van dhr. Paul CARBON (1860-1939).

(wordt vervolgd)